

מסורת הש"ס

א) תמורה כת. וזחיס עא.;
ב) וועי' תוס' וזחיס עב. ד"ה אלף וכו' שהקשו דליתשי' נמי הכא עוד כמה דברא'.
ג) ערלה פ"ג מ"ז (פילה ג: יצימות פא'; וזחיס עב:).
ד) [גו' הר"ן מאן שמעת ליה דאמר חמץ בפסח אסור בהנאה רבי עקיבא הא תנא ליה וכו'],
ה) בטירות לג.,
ו) [לעיל עא:],
ז) [שם],
ח) גרסות גד. ושא"ג,
ט) [לעיל עג:],
י) [שם],
יא) [נגזין חולין קח.],
יב) [דמי חדא. רשא"ג],
יג) [שם],
יד) [ועי"ע תוס' חולין ק. ד"ה שאני חמיכה],
טו) [דברי' וקשה כנ"ל רשא"ג].

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ונשר בחלב וכו' בחלב צנתן טעם היסוד' וכאן צ"ל הפסקא גמרא ואח"כ צ"ל ד"ה אי דבר שבמנין ואח"כ ד"ה שער מיר דבר הנמכר ואח"כ ד"ה תרמי:

הגהות הגר"א

[א] במשנה ושעיר השעשמת. נמחק. (וין שירושלמי ויר"ף ורא"ש למא' ועי' תוס' וזחיס עב אי ד"ה אלף. ומיהו הוה מתי למתני' איברי שה"מ למי"ד כו').

מוסף רש"י

ועורות לבובין. שקורעין כנגד הלך, דרכן לעשות ק' בעזרות סוככים ומזליאין את הלך דרך הנקב ומימטר משום זבחי מתים (רעיר: ב:).
שקיעין כנגד הלך קרע עגול ודרכן איתו נקב הויא'ו האמורין והקטירות לעזרות סוככים ותקריבה עזרות סוככים אסור בהנאה (תסורה ב:).
אסור ושיעור גזיר. אסור בהנאה דעני שילוח תחת הדוד (שם).
ובשר בחלב. חמיכת גשר שנתבשלה בחלב ושוב נתעברה באלף חמיכות, כולן אסורות, ואלבנ' דמ"ד גשר בחלב אסור בהנאה, בשחיטת חולין (קיד:).
בפרק כל הבשר (שם).
הראוי לערלה ערלה. אותן שהן מין אילן וערלה נוהגת בהן מקדשין את ערוביהן משום ערלה, והראוי לכלא' הכרם, כגון חלפי תרדון וקולתי כרוב וכבדות, שאינן מין אילן, מקדשין ערוביהן באסור כלאי הכרם (ביצה ג. וביערי' בימות א:).

השוכר את הפועל

בַּתְנִי' אלו **אסורין ואוסרין כול** שהו. כל מקום שנתערבו שם אפי' אחד באלף לא בטיל ואוסרין את כולן:
יין נסך. חצית באלף חציות:
ועצודם כוכבים. לורה שעבדוה ונתעברה באלף לורות שאינן עבדות כוכבים:
ועורות לצונין. דהוו נמי איסורי הנאה כדאמרן

באיין מעמידין (לעיל כט:):
וליסורי מאורע

וחולין שנשחטו בעורה. איסורי הנאה

הן ובמס' קדושין (דף נז.) מפרש להו:

ושער נויר. לאיסורי הנאה הוא

דכתיב (במדבר ו) ונתן על האש אשר

תחת זבח השלמים:
ופטר חמור.

לאסור בהנאה כל זמן שלא נפדה:

ונבשר בחלב. חמיכת גשר

שנתבשלה בחלב ונאסרה צנתן

טעם וחורה ונתעברה באלף חמיכות

אוסרת כולן בהנאה והאי תנא

גכר גשר בחלב איסור הנאה

דפלוגתא היא ככל הבשר בשחיטת

חולין (דף קטו.).
יש שלמידים ממשנתו

דבשר בחלב במשהו וסבורין

דהאי ככל שהו דקתני כגון טיפת

חלב שנפלה לקדירה או חמיכת גשר

קטנה שנפלה לקדירה ואפילו אין

בה ג"ט וטעות הוא גידס דהא

מפרשין בגמרא דתנא דבר שבמנין

קמי כגון חמיכה בחמיכות משום

דדרכן לימנות חשיב ולא בטיל ואי

בבשר שנתערב טעמו בחלב קמיייר

או בטיפת חלב שנפל לקדירת [בשר]

מי הי דבר שבמנין ועוד הא אוקימנא^א

כל איסורין שבתורה שלא במנין גנ"ט

ואפי' לרב ושמואל דאמרי^ב במשהו

בשלא במנין מודו ובכולה שחיטת

חולין^ג אמרינן גשר בחלב גנ"ט^ד:

שער נויר דבר הנמכר במנין הוא כמה

גיזות בסלע ועושין מהן שקין:

גב' **אי דבר שבמנין קחשיב**. משום

דדרכו לימנות לא בטיל ואפי' לאו

איסור הנאה נחשוב נמי חמיכות

נצילה:
תרמי אים ליה דבר שבמנין

ואיסורי הנאה. דאיכא תרמי לחשיבותא דחשיב איסור ידיהו הוא דלא

בטיל אבל חמץ פרוסה בפסח הויאיל ואין דרכו למנות בטיל ומשליך

אחד מהן לנהר והשאר נותן לכלבו וחמיכת נצילה אע"ג דדבר

שבמנין הוא כיון דלאו איסור הנאה הוא בטלה ברובא וחדא שדי

לכלבים ואינך שרו בנאכילה:
אגוזי פרך. מקום וכן רימוני דגן אס

של ערלה או של כלאי הכרם הן ונתערבו באלף כולן ילנקו:
הא

תנא ליה סהס. בסדר זרעים ומיייתי לה בציצה שנולדה (פילה ג:)

ובציצות בהערל (דף פא:):
וליתני ככרום של צה"צ לענין חמץ בפסח.

דדבר שבמנין הוא ואיסורי הנאה: חצית בחציות. דשקיל חדא^א ושדי

בנהרא ואינך נשתרי בהנאה אבל יין שנתערב ציין כולו אסור בהנאה:

הלכה למעשה. להורות על המעשה:
יין נסך. ממש חצית בחצית מותר

בהנאה חוץ מדמי אותה חצית אבל יין ציין כולו אסור בהנאה:
סהס

יין אפי' יין ציין מוסר. בהנאה חוץ מדמי אותו יין וכן הלכה:

מתני'

אחר: לַמַּעֲוִטִי דבר שבבמנין ואין איסורי הנאה. לכאורה משמע דאתא למעוטי דלא הוי במשהו וא"כ פליגא הך דהכא להאיא דפ'

גיד הנשה (חולין דף ק. ושם) דקתני התם דחמיכת נצילה אינה בטלה משום דהוי דבר שבמנין אע"ג דלא הוי איסורי הנאה וקאיא דא"כ

ה"ל לתלמודא לאתויי מתני' דהתם ולמפרכה מיניה אהאיא דהכא לכך נראה לי למעוטי דקאמר הכא היינו דלא חשיב הכא דבר שבמנין

ולא איסורי הנאה שלא ירד לשנות רק היכא דאיכא תרמי וכה"ג איכא פ"ק דב"ק (דף ה.) למעוטי מסקור ומפגל דהוי נמי פ"י שלא ירד

לשנותם אע"ג דמחייב עלייהו.
וועיין תוס' חולין דף ק. שיליה ד"ה שאנין:
אָא נמי לַמַּעֲוִטִי **איסורי הנאה** בו'. הכא הוי ודאי למעוטי איסורי

הנאה דלא הוי במשהו אלא בטל כיון דלא הוי דבר שבמנין ^א כדפירש לקמן וקשה השתא לא הוי למעוטי דסיפא דומיא דלמעוטי דרישא

דרישא היינו שלא ירד לשנות דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה אבל מ"מ אמת הוא דהוי במשהו וסיפא אמר דאתא למעוטי דלא הוי

במשהו כלל כדפרישית ושמה יש ליישב למעוטי דסיפא נמי דהיינו שלא ירד לשנותו אבל מ"מ אמת הוא דאיכא איסורא דהוי במשהו

כגון חמץ בפסח שאסור בהנאה והוי במשהו אפי' בלא חשיצות דבר שבמנין דהא אפי' תערובת דחמץ בעלמא הוי במשהו והשתא

ניחא דלמעוטי דרישא ודסיפא ממעט הך' ד' דברים שהקשה התלמוד מהם חמיכת נצילה וחמץ בפסח מיהו הא לא מתוקמא אלא לרב דאמר

(בפסחים טז:) חמץ במשהו:
אָמַר רב הֵלֵכָה ברשב"ג בחבית דאמר ימכר בולא^א עֶעֱוֵבד כוכבים בו'. וא"ת וכי פליג רשב"ג אסתם

מתני' דקתני יין נסך במשהו ואוקמינן בחצית צין החציות וקאמר במשהו וי"ל דרשב"ג מוקי לה לענין שלא יכול למכור כל אחד ואחד לצדו

לפי שאינו בטל למיהוי היין נסך היתר ע"י ביטול אבל כל המערובת (כחד) ודאי יוכל למכור חוץ מדמי חצית שבו:

עבודה זרה

עד.

אָלֹא אסורין ואוסרין בבבֿ שהו יי".ג. פ"ה מיירי בחצית יין נסך

שנתערב באלף חציות כדאמרינן לקמן בגמ' דדבר שבמנין

קחשיב ועבדות כוכבים לורת עבדות כוכבים שנתעברה באלף לורות

ובשר בחלב חמיכת גשר שנתבשלה בחלב ונאסרה גנ"ט וחורה

ונתעברה באלף חמיכות דהיתר

אוסרות כולם והאי תנא סבר דבשר

בחלב אסור בהנאה כדמוכח בגמ' דהאי תנא אינו קחשיב רק דאיכא

תרמי איסורי הנאה ודבר שבמנין ופלוגתא היא צפ' כל הבשר (חולין דף

קטו.). אי אסור בהנאה אי לא רבותיו

של רש"י רוצין לפסוק מתוך משנתנו

דהכא דבשר בחלב נאסר במשהו ומפרשים דאסורין ככל שהוא דקתני

מתני' היינו טיפת חלב שנפלה על

חמיכת גשר גדולה אע"ג דליכא

טעמא אי נמי חמיכת גשר קטנה שנפלה בקדירה מללא חלב אע"ג דלא

יהיב טעמא וטעות הוא גידס דהא

מפרש בגמ' דלא מיירי מתני' אלא

בדבר שבמנין כגון חמיכה בחמיכות ומשום דהוי דרכן להימנות לא בטיל

ואי בטיפת חלב מיירי או בחמיכת גשר קטנה הא לא הוי דבר שבמנין

ועוד הא אסקינן (לעיל דף עג:.) כל איסורין שבתורה גנ"ט ואפילו רב

ושמואל דאמרי מין במינו במשהו בשלא במינו מודו ועוד דבכולה שמעתא

דטיפת חלב דכל הבשר מיירי בהדיא דבשר בחלב גנ"ט:
הָאָא תנא לִיה

התם הראוי עֶעֱרָה עֶרָה בו'. וא"ת לעיל נמי דפרין וליתני חמיכת נצילה

היה לו לתרץ משום דהא תנא ליה במס' חולין פ' גיד הנשה (דף נז:)

דתנן חמיכה של נצלה שנתעברה באלף כולן אסורות וי"ל דודאי גבי חמיכת

נצילה ליכא לשוני הכי דאע"ג דתנא ליה התם בחולין מ"מ הדר איבטי

ליה למתנייה הכא ^א (מדקתני) גשר

בחלב ^א וליכא למימר דבא לאשמועינן דבמשהו זה אינו דע"כ מיירי

בחמיכה חשובה הראויה להתכבד דאי בחמיכה כל דהו פשיטא

דבטלה וליכא למימר משום דהוי איסור הנאה לא בטלה אע"ג שאין

בה חשיבות שהרי ערלה (וכנלאים) וכלאי הכרם איסורי הנאה נינהו

ואפ"ה אמרינן יעלו באחד ומאתים אלא ודאי מיירי בחמיכה

חשובה כי היאא דחולין אלמא הדר תני ליה אע"ג דבבר תנא ליה

התם ולכך הוה פריך וליתני חמיכה של נצילה וא"ת וי"ל דקתני לה

במתני' על כרחך מיירי בחציות סתומות כיון דתרמי אית ליה

וא"כ אמאי תנייה הכא הא כבר תנא ליה התם במס' ערלה (פ"ג

מ"ו) דקתני וחציות סתומות וי"ל דליטריך לאשמועינן חומרא אפי'

בסתם יינס אע"פ שהוא מדבדיהם ועוד איכא למימר דיי"ל הכא

במכילתין עיקר הוא למתנייה לכך תנייה אע"פ ששנה כבר במקומות

אחרים כה"ג אבל שאר דברים שאינו שונה אותן כאן כי אס אגב

גירא דיין נסך שם אינו אומר שלא חש לשנות אותם השנויים במקום

גיד הנשה דאמת למעוטי דלא הוי במשהו וא"כ פליגא הך דהכא להאיא דפ'

ה"ל לתלמודא לאתויי מתני' דהתם ולמפרכה מיניה אהאיא דהכא לכך נראה לי למעוטי דקאמר הכא היינו דלא חשיב הכא דבר שבמנין

ולא איסורי הנאה שלא ירד לשנות רק היכא דאיכא תרמי וכה"ג איכא פ"ק דב"ק (דף ה.) למעוטי מסקור ומפגל דהוי נמי פ"י שלא ירד

לשנותם אע"ג דמחייב עלייהו.
וועיין תוס' חולין דף ק. שיליה ד"ה שאנין:
אָא נמי לַמַּעֲוִטִי **איסורי הנאה** בו'. הכא הוי ודאי למעוטי איסורי

הנאה דלא הוי במשהו אלא בטל כיון דלא הוי דבר שבמנין ^א כדפירש לקמן וקשה השתא לא הוי למעוטי דסיפא דומיא דלמעוטי דרישא

דרישא היינו שלא ירד לשנות דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה אבל מ"מ אמת הוא דהוי במשהו וסיפא אמר דאתא למעוטי דלא הוי

במשהו כלל כדפרישית ושמה יש ליישב למעוטי דסיפא נמי דהיינו שלא ירד לשנותו אבל מ"מ אמת הוא דאיכא איסורא דהוי במשהו

כגון חמץ בפסח שאסור בהנאה והוי במשהו אפי' בלא חשיצות דבר שבמנין דהא אפי' תערובת דחמץ בעלמא הוי במשהו והשתא

ניחא דלמעוטי דרישא ודסיפא ממעט הך' ד' דברים שהקשה התלמוד מהם חמיכת נצילה וחמץ בפסח מיהו הא לא מתוקמא אלא לרב דאמר

(בפסחים טז:) חמץ במשהו:
אָמַר רב הֵלֵכָה ברשב"ג בחבית דאמר ימכר בולא^א עֶעֱוֵבד כוכבים בו'. וא"ת וכי פליג רשב"ג אסתם

מתני' דקתני יין נסך במשהו ואוקמינן בחצית צין החציות וקאמר במשהו וי"ל דרשב"ג מוקי לה לענין שלא יכול למכור כל אחד ואחד לצדו

לפי שאינו בטל למיהוי היין נסך היתר ע"י ביטול אבל כל המערובת (כחד) ודאי יוכל למכור חוץ מדמי חצית שבו:

הגמ

א. [נמי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה ו

ופט"ז הלכה כח טוש"ע ופט"ז סי' קלד סעיף א:.

קלד ב מיי' פ"ו מהל' עבדות סוככים

הלכ' ט סמג לאהין מה טוש"ע י"ד סי' קמ סעיף א:

קלה ג מיי' שם טוש"ע שם:

קלו ד ה ר ז מיי' פט"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' ז סמג לאהין קמא:

קלז ח מיי' שם הל' ו: קלח ט מיי' שם הלכ' כט סמג שם טוש"ע

י"ד סי' קלד סעיף ב: